

'A cynic is 'a man who knows the price of everything and the value of nothing.'
(Oscar Wilde – Lord Darlington in 'Lady Windermere's Fan' 1892).

Ha Elisabeth,

Wat beschrijf je dat mooi: dat jouw '2^e brief bij Post.nl werd 'gegijzeld' tot er een eenduidig antwoord kwam op de vraag of het pakket wel dan niet waarde bevatte.'

Want zo voelde het inderdaad. Jij liet ons weten dat je een tweede brief al tijden geleden had verstuurd en wij hadden nog niets ontvangen. Wat was er mis? Na in alle uithoeken van het Provinciehuis te hebben gezocht, kwam het bericht van Post.nl dat ze de enveloppe terug zouden sturen als we die 'simpele' vraag niet op tijd zouden beantwoorden. Simpel? Een antwoord 'geen waarde' zou geen recht doen aan de betekenis van jouw werk voor onze verkenning. Ook al hadden we nog geen idee van wat de enveloppe ons zou brengen. Een antwoord 'waardevol' betekende dat we het zouden moeten onderbouwen met een euroteken gevolgd door een cijfer. Hoe konden we dat geven als we niet wisten wat er in de enveloppe zat? Het zou ook een antwoord zijn met financiële gevolgen, want over een pakketje uit Zwitserland moeten natuurlijk invoerrechten worden betaald.

Maar alle dank aan Post.nl voor deze prachtige illustratie van waar we al sinds de start van deze verkenning mee worstelen. Als we de vraag stellen 'wat is de waarde van kunst voor de samenleving?', gaat het gesprek binnen een paar minuten alleen nog maar over de vraag 'hoeveel geld hebben we ervoor over en wie moet dat betalen'.

Het is een begrijpelijk gevolg van een perspectief op kunst dat wordt gevoed door de economie als wetenschap en de economische praktijk. De economie als wetenschap die zich de vraag stelt hoe mensen met schaarste omgaan in hun streven naar een waardevol leven en de economische praktijk waarin schaarste resulteert in hogere prijzen.

Hoe waardeer je kunst en cultuur? Het doet mij vaak terugdenken aan mijn eigen economische werk op het gebied van duurzaamheid, natuur en milieu. Hoe waardeer je luchtkwaliteit of een natuurgebied? Is die laatste boom een fortuin waard of juist waardeloos? Wanneer voegt een extra hectare natuurgebied waarde toe en wanneer gaat de wet van de afnemende meeropbrengst een rol spelen?

De denkfout bij dit alles is de veronderstelling dat je waarde objectief kan vaststellen. De bovenstaande quote van Oscar Wilde hielp bij het zien dat waarde en prijs echt verschillende begrippen zijn. Een quote die ons waarschuwt voor cynische antwoorden in onze verkenning.

Overigens zijn er ook genoeg economen die zich bewust zijn van de denkfout die achter een cynische benadering schuilgaat. Mariana Mazzucato gebruikt de quote in de introductie van haar boek 'The value of everything'. Ze stelt dat de economie een cynische wetenschap is geworden omdat met het denken dat een prijs gelijk is aan waarde, het waardeconcept zelf uit het oog is verloren.

Er is simpelweg geen wetenschappelijke onderbouwing, zelfs geen economische, voor de veronderstelling van Post.nl dat de vraag 'wat is de waarde van de inhoud van de enveloppe' te beantwoorden is met een in euro's uitgedrukte prijs.

Dus net als jouw bijdrage heeft deze gijzelingsactie van Post.nl ons denken weer op scherp gezet. Mooi hoe jij dat vertaalt in de verpakking van je werk: een zakje met aan de ene kant 'waardevol' en de andere kant 'waardeloos' geborduurd. Is dat niet precies het antwoord op de vraag 'wat is het dat iets waardeloos of waardevol maakt?' Het hangt er maar vanaf vanuit welk perspectief je kijkt.